

SLOVENEK

Velja po pošti:

za celo leto naprej K 26.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6.50
za en mesec " " 2.20

V upravnishvu:

za celo leto naprej K 20.—
za pol leta " " 10.—
za četrt leta " " 5.—
za en mesec " " 1.70

Na pošlj. na dom 20 h meseč.

Posamezne štev. 10 h.

Inserati:

Enostop. petlivrst (72 mm):

za enkrat . . . . . 15 h
za dvakrat . . . . . 11 "
za trikrat . . . . . 9 "
za več ko trikrat . . . . . 8 "

V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta à 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja

vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod čez dvorišče nad tiskarno). — Rokopisli se me vražajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredniškega telefona štev. 74.

Političen list za slovenski narod

Upravnishvo je v Kopitarjevih ulicah štev. 2. — Vsprejema naročnino, inserate in reklamacije.

Upravnishkega telefona štev. 188.

Debata o volivni reformi v državnem zboru.

Dunaj, 7. marca 1906.

Prišla je zgodovinska ura. Ob 1 uri je zbornica pričela splešno razpravo o vladnem načrtu glede vol. reforme. Razpravo je pričel minister za notranje posle, grof Bylandt-Rheidt. Govornik se skl.uje na govore min. predsednika, barona Gautscha, s katerimi je utemeljeval splošno vol. pravico. Ko se je vlada lotila dela, pomnožile so se ovire in težave od vseh strani. Te ovire pa niso ostrašile vlade, ki je prepričana, da le splošna vol. pravica zboljša in ozdravi bolni parlament. Sploh pa so se za splošno vol. pravico izrekle skoraj vse stranke, gotovo pa dvetretjinska večina zbornice. Večina strank pa ni zadovoljna z vol. geometrijo. Skoraj vse stranke se pritožujejo, da so vol. okraji krivično pristransko razdeljeni. (Klici: To je tudi res!)

Mnogi zahtevajo, naj se mandati, eziroma vol. okraji porazdele po številu prebivalstva. Ko bi bila vlada to storila ter dosledno tudi po načelu enake vol. pravice razdelila okraje, bil bi še večji krik in hujši odpor. Vlada pa je hotela z vol. reformo kolikor mogoče ohraniti sedanje razmere strank ter zbornice.

Na to izjavo pričonimo: Ni poslanca, ki ne bi bil prepričan, da je Šmerlingov vol. red „udarec pravici v obraz“ in da je nujno potrebna vol. reforma. A če si oglemo nove vol. okraje na Štajerskem in Koroškem, moramo z vso pravico naglašati, da je ta krivica večja od prve. In to je zahtevala ter dosegla nemška ljudska stranka, ki vlada na Koroškem in Štajerskem. Priznamo, da vlada ne more vsem ustreči a tega se nismo nadejali.

Prvi protigovornik je bil dr. pl. Grabmayer, član tirolskega ustavovernega veleposestva. Brez ovinkov priznamo, da je dr. Grabmayer s svojega stališča kot ustavoverni nemški veleposestnik govoril jako spretno in srečno. Dr. pl. Grabmayer je simpatičen in vrl govornik, ki tudi otrovane pšico previdno ovije v bombaž. Naspretniku smehljaje zre v oči. In to je, ker mu privabi vedno mnogo zvestih poslušalcev. Tudi danes so se zbrali skoraj vsi poslanci okoli njega ter stopili celo na stole in sedeže, da ne preslišajo njegovih izjav. In vendar ni nikogar prepričal, da je splošna in enaka pravica nevarna za državo, škodljiva prebivalstvu. Porabil je vse ugovore, ki jih more navesti protivnik splošne in enake vol. pravice. Najprvo je odkril svoje nemško srce. In to mu velevala, da nemškim strankam naslika na steno pošast slovske večine v zbornici. Čudimo se, da mož, kateremu z vso pravico obče prisojajo mnogo stvarnosti in politične treznosti, zaide na tako pot dokazovanja. Če vržemo vso kulturo, davke in „zgodovinske predpavice“ avstrijskih Nemcev na tehtnico, vendar ne vzdignejo kvišku istih ponderabilij nemških narodov. Ena tretjina prebivalstva štejeje Nemci v Avstriji, a hočejo imeti absolutno večino v poslanski zbornici in še dvetretjinsko večino v gosposki zbornici. Vse, kar je prav! Da proti Nemcem ni mogoče vladati v Avstriji, to priznamo. A da bi Nemci sami vladali vsem narodom, to more zahtevati k večjemu Vsenemec. Mi sodimo, da je krik nemških listov o „zatiranju“ nemškega naroda v Avstriji pregloboko segel tudi dr. Grabmayerju v kost in kri. Se danes se avstrijski Nemci niso sprijaznili z dejstvom, da Avstrija ni nemška država, marveč mozaik raznih narodov, ki hočejo in zahtevajo ravnopravnost.

Dalje je dr. pl. Grabmayer izvlekel na dan strašilo „slovske-klerikalne“ večine v zbornici. Med Poljaki najde malo „klerikalcev“, med Čehi še manj, med Nemci komaj 50, če vštetejemo še polovico nemških kršč. socialcev, med Italijani so k večjemu štirje. In če dr. pl. Grabmayer prorokuje,

da pridejo v zbornico večinoma radikalni življi, potem res ne vemo, kje dobi „klerikalno nazadnjaško“ večino. Povsem pa moramo pritrditi dr. pl. Grabmayerju, ko je naglašal, da je v soc. demokratskem taboru največji terorizem, prava strahovlada. To opazujemo povsod, osobito pa v Nemčiji in Franciji. Teda nebena drevesa ne rasto v nebesa in meh počti, ako ga čez mero nabashaš. Tudi soc. demokratske mase se bodo s časom prepričale, da je „raj“ na zemlji utopija, prazna želja, dokler so ljudje „pod kožo krvavi“, kakor bi rekel priprosti politik pod vaško lipo. Sicer pa je doktor plemeniti Grabmayer toliko naprednjaka, da je končal svoj govor: Preat Gautscheva, vivat vol. reforma! S tem je priznal, da je zagovarjal slabo stvar.

Za njim je dr. Schlegel označil stališče „Katoliškega središča“. On in tovariši zahtevajo pluralni volivni sistem. Priznavajo torej splošno, a odklanjajo enako volivno pravico. Nekaj podobnega imajo v Belgiji.

Dalje je grajal, da so na Gor. Avstrijskem izlečili mesta in trge v posebne mestne okraje v prid nemškemu liberalcem, kakor na Štajerskem.

Zadnji današnji govornik je bil slovenski poslanec Robič. Med živahnim odobravanjem slovenskih tovarišev je stvarno, toda z vso odločnostjo grajal vol. geometrijo na Štajerskem in Koroškem.

Rekel je med drugim: V proračunskem odseku smo člani „Slovske zveze“ sedanjih vladi dovolili začasni proračun, ker si je baron Gautsch zapisal na svojo zastavo splošno in enako volivno pravico. — Ako imamo splošno šolsko, vojaško in davčno dolžnost, smemo in moramo zahtevati tudi splošno in enako volivno pravico. Toda vladni načrt prizna le splošno vol. pravico, o enakosti ni duha ne sluha, ako si oglemo vol. okraje na Spod. Štajerskem in Koroškem. Po uradni statistiki, ki gotovo Slovincem ni ugodna, je na Štajerskem okoli 1.313.300 prebivalcev, med temi 409 tisoč Slovencev. Štajerska dobi 28 poslancev, torej bi smeli Slovinci zahtevati 9, po vsi pravici pa 8 mandatov, a vladni načrt jih izkazuje le 6.

Najmanjši slovenski okraj šteje 58.500 prebivalcev, največji celo 74.700 duš. Najmanjši nemški okraj šteje le 42.000 duš in največji nemški manj prebivalcev nego najmanjši slovenski.

To je torej dvojna, pa ne enaka mera! Nemci seveda trdijo, da plačujejo razumno več davka. V mestih da, a na deželi gotovo ne. — In glede emike se sme slovenski kmet povsem merit z nemškim kmetom na Štajerskem in Koroškem. (Z vabno odobravanjem, dr. Pommer seveda ugovarja).

Vladni načrt je le druga, a še slabša izdaja Šmerlingovega vol. reda za štajerske in koroške Slovence. Nemci dobe stare privilegije!

Mariborski okraj šteje sedaj 35.000 duš, a celjski le 17.300. In v teh dveh volivnih okrajih je do 16.800 Slovencev. Da pa si Nemci zasigurajo celjski mestni okraj, vrgli so slovske trge med kmečke občine in priklopili nemška mesta in trge. Tako šteje celjski okraj, po vladnem načrtu 29.000 duš, slovenski v okolici pa 75.000. In to na korist nemški ljudski stranki, o kateri pa se sme reči, da imajo tudi dobri starši slabe otroke. (Mariborski vsenemški poslanec Wastian: Slabo izpričevalo za me!)

Da, nadaljuje Robič, le oglejte si politične in sodne uradnike na Štajerskem. In največja nedoslednost na korist nemški ljudski stranki je v načrtu, da so na Štajerskem mesta in trgi izločeni iz kmečkih okrajev, dočim na Koroškem le Celovec z okolico voli posebnega poslanca. Koroška šteje po zadnjem štetju okoli 360.000 duš, med temi 90.600 Slovencev, dasi jih je do 120.000. Toda Nemci dobe 9 mandatov, Slovinci le enega. (Klici: Pa še ta je dvomljiv!) Ta razdelitev okrajev na Koroškem je naravnost diabolka (satanska). (Dr. Steinwender,

dr. Lemisch in Pommer z vidno škodoželjnostjo ugovarjajo)

Da, vlada je na Koroškem razdelila, razkosala Slovence, kakor je zahteval triumvirat dr. Steinwender — Lemisch — Döbernig! (Klici: Istina!)

Moč nad pravico, to je bilo načelo, po katerem so skovali načrt za Koroško. Okoli 53.000 koroških Slovencev ostane brez slovskega poslanca. (Lemisch, in Steinwender kličeta: Saj Koroški Slovinci raje volijo nemškega poslanca!) Robič: Če je to istina, zakaj pa jih razkosate kar v osem okrajev. Če raje volijo Nemca, potem pa se vam ni treba bati za mandate in ne delajte očitivne krivice in zvijače z vol. geometrijo! (Klici: Tako je!)

Govornik končno izjavi, da mora odsek predugrati vol. okraje na Spod. Štajerskem in Koroškem, ker vladni načrt je nemogoč, nesprejemljiv. (Živahno odobravanje.)

Pripomnim še, da so se okoli govornika zbrali vsi naši narodni „prijatelji“ dr. Steinwender, dr. Lemisch, Döbernig, dr. Pommer, Orng, Wastian in drugi.

Državni zbor.

Dunaj, 7. sušca.

Adjuti.

Danes je zbornica nadaljevala in končala razpravo o zakonu glede adjutov avskultantom in praktikantom. Govorili so še za zakon Schraffl ter glavna govornika dr. Stojan in dr. Slama. Ta je med drugim zavračal vsenemškega govornika dr. Herolda, ki je včeraj trdil, da vlada na Češkem, Moravskem in v Šleziji podpira češki življenj v uradih proti Nemcem. Dr. Slama in za njim v stvarnem popravku doktor Klumpar sta dokazala s številkami, da nemške pritožbe niso utemeljene. Zbornica je nato soglasno odobrila načrt zakona in več resolucij.

Volivna preosnova.

Včeraj popoldne je sklenila nemška četorica, naj se odstopi vladni zakonski načrt o volivni reformi odseku 48 članov.

Splošno so nameravali izvoliti odsek za posvetovanje o volivni reformi odseku po dosedanjem običaju. Grof Vetter pa ugovarja češ, da ta način ni več primeren razmeram. Nasvetoval je strankam, naj volijo odsek tako, da pride na osem poslancev vsake stranke en poslanec v odsek. Po enega poslanca naj bi volile v odsek tudi take stranke, ki nimajo osem poslancev.

Nemški moravski poslanci so včeraj naglašali potrebo izpremembe volivnih okrajev na Moravskem. Zahtevali so tudi pomnožitev nemških poslancev na Moravskem. Včeraj so trdili v zbornici, da je pripravljena vlada pomnožiti število poslancev za 15 Nemci bi dobili 6, Poljaki 7, Čehi in Italijani pa po enega poslanca.

Češki agrarci so imeli preteklo nedeljo 19 shodov, na katerih so sklenili resolucijo proti vladnemu zakonskemu načrtu o volivni reformi s posebnim ozirom na nepravilno razdelitev mestnih in kmečkih volivnih okrajev. Resolucijo so poslali vsem mladočeškim poslancem, ki zastopajo kmečke volivne okraje, in zahtevali, naj se izjavijo za resolucijo ali naj se po odpovejo svojim mandatam. Resolucijo so poslali dr. Pacaku, dr. Hellerju, dr. Langu, dr. Dyku, Gregru, Louli, Dvčfaku. Več mladočeških, v kmečkih volivnih okrajih izvoljenih deželnih in državnozbornskih poslancev namerava izstopiti iz mladočeškega kluba in se pridružiti češkemu agrarcem.

Ogrska kriza.

Košut namerava izdati odprto pismo na svoje volilce, v katerem bo odgovarjal na Banffyjeva očitanja. Koalicijska glasila sedijo, da vlada lahko razpusti koalicijski nezakoniti volivni odbor. „Budapesti Hirlap“ poroča, da namerava vlada v zakonitem roku razpisati volitve za državni zbor. Banffy in Fejervary bosta vodila skupno volitve, dasi Banffy navidezno napada Fejervaryja. Kristffy namerava organizirati napredno stranko,

ke odstopi kot minister. Ministrstvo za notranje stvari je dalo budimpeštanski policiji na razpolago 5000 kron, da jih razdeli med časnikarske raznašalce, ki so izgubili službo, ker je prepovedala vlada kolportaže.

Mažarske žene proti Avstriji.

Neko mažarsko žensko društvo, kateremu načelujejo plemkinje, je izdalo na vse člane ostro zapoved, ki prepoveduje kupovati avstrijsko blago tudi v najmanjših množinah. 900 milijonov kron — stoji v oglasu — potuje iz Ogrske v Avstrijo in inozemstvo, in to lahko preprečijo samo žene. — Vsaka Mažarka, ki ne kupuje vse od igle do svilene toalete pri trgovcu z domačim blagom, počenja izdajstvo. Priglasu je dalo društvo imenik vseh trgovcev z mažarskim blagom in navodilo, kako se imajo ravnati žene pri nakupovanju, da prisilijo trgovce k predajanju izključno domačega blaga. Temu gibanju proti „tujcem“ so se pridružili vsi mažarski tovarnarji in trgovci in bodo v zvezi z omenjenim društvom organizirali bojkot proti tujemu blagu vseh vrst.

Češko vseučilišče v Olomucu.

Praška „Politik“ poroča, da namerava vlada jeseni kratkim potom rešiti vprašanje o češkem vseučilišču na Moravskem. Vlada se je prepričala, da ne more ustanoviti v Brnu češkega vseučilišča. Zato pa hoče ustanoviti s cesarskim odlokom jeseni v Olomucu pravno in filozofsko fakulteto. Fakulteti bosta dvojezični.

Vsenemška glasila izjavljajo, da nameravajo vse nemške stranke nastopiti proti temu načrtu, ako je resničen.

V Olomucu je 22.000 Nemcev in zato ugovarjajo ustanovitvi češkega vseučilišča v Olomucu ravnetako, kakor so ugovarjali ustanovitvi v Brnu.

Mažarska krajevna imena v nemškem državnem zboru.

V seji nemškega državnega zbora je zahteval poslanec Lattmann, naj nemška poštna uprava ne trpi, ker odklanjajo mažarski šovinisti sprejem brzojavk z nemškimi krajevnimi imeni. Drž. podtajnik Sydow je naznanil, da je odklonila mažarska vlada nemška krajevna imena na brzojavkah in zato je razdelil med nemške pošte seznamke nemških in mažarskih krajevnih imen na Ogrskem.

Nova poljska stranka.

V Krakovem se je 4. t. m. vršil zaupni shod državnih in deželnih poslancev ter več vseučiliških profesorjev, na katerem so se posvetovali o ustanovitvi in organizaciji nove gališke stranke. Shoda so se udeležili poslanci dr. Zygmulinski, Wojtiga, p. Stojalowski in Krawarczyk. Več poslancev je pismeno priglasilo svoj pristop. Stranka se bo imenovala katoliško središče.

Verska vojska na Francoskem povzročila poraz framasonskega Rouvierjevega ministrstva.

Včeraj je bil za francoske katoličane dan velike zgodovinske važnosti. Siloviti odpor po ropu cerkvenega premoženja užaljenih katoličanov je povzročil, da je bila včeraj poražena framasonska Rouvierjeva vlada v francoski zbornici. Divjaško postopanje framasonskih vladnih hlapecev nasproti katoličanom je bilo tako, da se zgražajo celo še nekoliko pošteni francoski liberalci. Ne morebiti toliko iz ljubezni do katoličanov in do pravice, marveč najbrže iz strahu pred svojimi katoliškimi volilci, ki jih je zbudilo za hip iz njihovega dolgoletnega spanja surovo barbarsko postopanje framasonske klike za katero so tako navdušeni na Slovenskem vsi lopovi od „Naroda“ in „Soče“ do „Gorenjca“ in „Notranjca“. Strah framasonov označuje pismo poslanca Guellotauxa v Morbihanu

ministrskemu predsedniku Rouvierju. Guello-taux opisuje Rouvierju obupno odločnost prebivalstva v Bretagni, ki je pripravljeno na vse. Bati se je velike nesreče, če bi inventirali v cerkvi v. Ane v Aurayu, kjer je središče Bretagne.

Včeraj popoldne je pa razpravljala francoska zbornica o verski vojski. Poslanec Plichen je rekel, da zakon o ločitvi cerkve od države ne pomirjuje duhov, marveč je kriv umorov. Radikalec Guinjesse je vprašal, ali namerava vlada skrbeti za spoštovanje do zakonov, ali pa hoče kapitulirati pred „tujim vladarjem“, kajti gotovo je, da izpolnjujejo katoličani „povelja, ki jih dobe iz Rima“. Poslanec Briand, ki je svojčas poročal o zakonskem načrtu glede ločitve cerkve od države, je ostro napadal duhovščino. Hinavsko je izjavljal, da sočustvuje in občuduje hribovce v departementu Haute-Loire, ki branijo vero. Krivi nemirov so hujskači, ki razširjajo laži, in ti so tudi odgovorni za obžalovanja vredne dogodke. Zbornica je sklenila s 307 proti 225 glasovom, da se nabije Briandov govor.

Dogodke v Boeschepu je opisal minister za notranje stvari tako le: Francoski finančni uradnik Coillat je inventiral v boeschepski cerkvi, ki leži ob francosko-belgijski meji. Pri njem je bil njegov sin in pa zastopniki občinskega sveta. Velika množica ljudstva pred cerkvijo je bila popolnoma mirna. Naenkrat pa je vdrla v cerkev neka povečini iz tihotapcev obstoječa tolpa, ki je navalila na francoskega uradnika in ga težko ranila. Uradnikov sin je nato streljal na napadalce iz revolverja. Nekega mesarja je zadel v srce tako, da se je zgrudil mrtev na tla, ranil je pa pet oseb, med njimi tudi župnika.

Finančnemu uradniku je bila zlomljena noga. Po drugih poročilih je pa streljalo orožništvo na napadalce.

Konservativni poslanci nameravajo zahtevati, naj vlada preneha z inventuro cerkvenega premoženja in naj izpremeni določila zakona o ločitvi cerkve od države.

V nadaljnji razpravi je zahteval poslanec abbé Lemire, naj vlada strogo kaznuje one, ki so povzročili umor v Boeschepu. Vprašal je tudi, kaj namerava vlada storiti, da prepreči ponovitev takih dogodkov. Minister Dubief izjavi, da ni bilo nikakega suma o tem, da bo tekla kri v boeschepski cerkvi. — Poslanec Ribot pravi, da zakon o ločitvi cerkve od države ni zakon sile. Zakon prepušča škofom upravo cerkva in dohodke iz verskih poslopij. Zbornica je sklenila, da se objavijo govori Ribota, Lemira in ministra Dubiefa. Poslanec Lerolle je pa očital vladi, da je postopala nezakonito, ko je ukazala s silo vlamljati v cerkve in je dala zapirati častivredne može. Ministrski predsednik Rouvier je oholo izjavil, da vlada ne mere pritrčiti predlogom, da naj odgodi inventure. Zakon o ločitvi cerkve od države hoče izvesti, a previdno, s taktom in modrostjo. Delati hoče tako, da zagotovi javni mir. Rouvier je izjavil končno, da soglašja s predlogom poslanca Pereta, ki je predlagal, da odo brava zbornica vladne izjave.

Zbornica je pa odklonila Peretov predlog z 267 proti 235 glasovom in tako izrekla vladi s 33 glasovi večine nezaupnico. Rouvier je nato izjavil, da se vlada ne zanima za nadaljnjo razpravo, je vstal in s svojimi tovariši vred zapustil zbornico.

Verska vojska na Francoskem.

V soboto dopoldne se je konstituiral odbor škofov, ki ima nalogo, da izdela načrt za shod vseh francoskih škofov.

V Remisu je bil pri inventuri cerkvenega premoženja spopad med katoličani in socialisti, ki so poškodovani vrati in podobe.

Nekdanja francoska cesarica Evgenija, žena rajnega Napoleona III., je darovala za bodoče ustanove francoskih katoličanov 2 milijona frankov.

Rusija.

Carjev oklic o določitvi za državni svet in gosudarstvenno dumo ni napravil v Peterburgu ugodnega vtiska, ker se večkrat naglašja v pravilih in v prisegi za dumo carjevo samodržtvo. Car je zapisal sam detična mesta v odlok.

V Censtohovu je bil ustreljen tovarniški ravnatelj Jacnov.

Odeško vojno sodišče je sodilo 6. t. m. 30 artiljeristov, ker niso hoteli streljati s topovi na revolucionarje. V deset do 20letno prognanstvo v Sibirijo je bilo obsojenih 6 topničarjev, ostalih 24 so pa prideli kazenskim bataljonom.

Nemške spletke na Kitajskem.

Japonci so jako nezadovoljni z Nemčijo zaradi stališča, ki so ga zavzeli Nemci ob dogodkih v Pečili. Nemčija namreč taji vsako nevarnost, da se na ta način prikupi kitajski vladi.

Francoska vojna mornarica.

V včerajšnji seji francoske zbornice je izjavil mornariški minister Thomson, da francosko brodogradništvo ni sicer popolno, a nemško pa le prekaša. Ker so sklenili Angleži, da grade več oklopnih torpedovcev in podmorskih čolnov, Nemci pa velike oklopnice, predlaga francoski višji mornariški svet, naj grade Francozi močnejše oklopnice in oklopne križarice. Togo se mora zahvaliti za svoje uspehe križaricam. Vse večje države grade oklopne križarice, Nemčija jih ima dvajset. Predlagal je, naj grade Francozi šest oklopnih z 18000 tonami s hitrostjo osemnajst vozlov.

Srbska vlada odstopila zaradi spora z Avstrijo.

Zadnje dni so zaostala pogajanja med srbskimi in avstrijskim poverjeniki glede carinske pogodbe med našo državo in Srbijo. Večina v srbski skupščini je zato zahtevala, naj odstopi Stojanovičev ministerstvo. Pred svojim odstopom je pa še želel Stojanovič doseči kak uspeh in je zato zahteval, naj dovoli Avstrija Srbom, da izvozijo v Avstrijo medtem, ko bo v veljavi začasna trg. pogodba, 30000 prašičev, 6000 volov, 200.000 kg. svinjskega in 100.000 kg. volovskega mesa. Avstrija je pa odklonila Stojanovičev predlog, vsled česar je sklenil srbski ministrski predsednik, da odstopi. Predvčerajšnjim zvečer je zboroval vladni klub od 8 zvečer do 2 zjutraj. Izmed 73 navzočih poslancev se jih je izjavilo 33 za nadaljnja pogajanja z Avstrijo, 40 je zahtevalo, naj odstopi vlada, 8 poslancev se pa ni udeležilo razprave. Opoldne se je pa posvetoval kralj s predsedstvom srbske skupščine o položaju. Pred včerajšnjo sejo srbske skupščine je izjavil srbski ministrski predsednik Stojanovič, da so avstrijske zahteve jako težke. Ker obstruira opozicija, hoče vlada odstopiti. V seji skupščine je prečital Stojanovič izjavo o odstopu vlade. Rekel je, da ker obstruira opozicija, vlada ni veljna rešiti z lastno večino tako važne zadeve, kakor je trgovinska pogodba z Avstrijo. Kralj je sprejel Stojanovičev odstop.

Peter je pozval srbskega poslanika na Dunaju Vujića, da sestavi novo srbsko vlado.

Določila za ruski državni svet in za gosudarstvenno dumo.

Predvčeraj je izšel carjev oklic o določitvi za ruski državni svet in za gosudarstvenno dumo. Car bo sklical vsako leto v zasedanje dume in državni svet. Tudi odgodenje bo zaukazal car. Duma in državni svet bosta imela enake zakonodajnalne oblasti in iniciativo za zakone, kakor tudi pravico, staviti vprašanja na ministre. Vsak zakonski načrt mora biti odobren po dumi in po državnem svetu, predne ga potrdi car. Odklonjene zakonske načrte ne bodo predložili carju v podpis. Duma in državni svet imata pravico razveljaviti volitve svojih članov. V posebnem ukazu nameravajo izdelati zakone za Finsko in Rusijo. Car upa, da bodo delovali ljudski zastopniki na gospodarsko blagostanje in na edinost Rusije. Izšli so tudi carjevi ukazi o sestavi državnega sveta in gosudarstvenne dume. V državni svet bo imenoval car polovico članov, druga polovica bo pa izvoljena. Clani za državni svet bodo izvoljeni za deset let. Vsaka tri leta bodo nadomestne volitve tretjine članov državnega sveta. Clani državnega sveta bodo morali biti stari 40 let in imeti maturitetno izpričevalo. Car bo imenoval predsednika in podpredsednika za državni svet. Izvoljeni člani državnega sveta dobe ob zasedanju 25 rubljev na dan. Seje državnega sveta in dume bodo javne. Konec debate bo sklenila navadna večina. Deputacij in prosilcev ne bo smel sprejemati državni svet in tudi duma ne. Predsednik državnega sveta bo predložil carju v odobritev one zakone, ki jih bosta odobrila oba zastopa. Clani obeh zastopov bodo imuni med zasedanjem.

Gibanje „Proč od Rima“.

Lani je prestopilo vsled znane agitacije iz katoličanstva v protestantizem 4480 katoličanov, 502 več kakor leta 1904. Na Češkem se je pa znižalo število odpadnikov za 257, dasi je najhujši vihar za odpad ravno na nemškem Češkem. A tudi 1201 protestantov je prestopilo lansko leto h katoliški veri. Gibanje „Proč od Rima“ je nazadovalo zadnja leta, ker se suče približno okoli števila 4000 na leto, medtem ko je znašalo prva leta nad 6000. Od leta 1895 do 1905 je odpadlo k protestantizmu približno 35.000 katoličanov. Protestantske želje in prerokovanja, da bo kmalu devet desetink prebivalstva protestantskih, se še ne bo kmalu izpolnilo, kakor tudi ne, da bodo pridigali na Dunaju v cerkvi sv. Stefana protestantski pastori.

Konferenca v Maroku.

Iz Bonna poročajo, da se se včeraj sporazumeli v Algecirasu tako, da bosta vršili začasno Francoska in

Spanska skozi tri leta policijske posle v Maroku.

Koroške novice.

k Otroka je umorila dnarica Marija Peinegger iz Starega dvera, ker mu je zatisnila nos in usta. Otrok je bil star 5 mesecev. Vlačugarske mater so zaprli.

k Ponesrečeni turist. Na Velikem Zvonarju je snežni plaz podsl turistu Tomaža Oberwalderja z Dunaja. Njegovega trupla pred avgustom ne bodo mogli dobiti izpod snega. Rešilni oddelek se je kemaj rešil smrti. Na neki točki je bil za rešilnim oddelkom zagromel velik snežni plaz.

k Protestne pole zoper novi učni red so se tudi pri nas na Koroškem s podpisimi vse duhovščine odposlale na kn.-škof ordinarijat in naučno ministerstvo.

k K bojkotu velikovških narodnjakov pozivlja tudi od Slovencev živeči velikovski dopisnik „Freie Stimmen.“ Ubogo revče, naj bo zadovoljna, da zahaja veliko slovenskih kmetov vsako sredo iz okolice v mesto, sicer bi morali Velikovčani kmalu priti na boben.

Stajerske novice.

š Umrl je v Trbovljah dne 5. t. m. zelo priljubljeni paznik g. Jakob Rupnik, po mučni bolezni v starosti 53 let.

š »Deutsches Haus« v Celju so prenehali staviti V četrtek ob 3/4 na 5 je stavbeni mojster g. Dimetz ustavil delo. Gre se baje za 22000 kron računске razlike.

š Samoumor v Mariboru. V Dravi se je utopil substitut strojevodje juž. železnice Friderik Trentini.

š Akademična podružnica družbe sv. Cirila in Metoda v Gradcu ima v petek, dne 9. sušca t. l. zvečer ob 8 uri v hotelu „Zur Stadt Neugraz“ svoj I. izvanredni občni zbor.

š Nagla smrt. V Konjicah so 3. t. m. našli na cesti mrtvega nočnega čuvaja Stefana Passera. Zadela ga je najbrže kap.

š Slovenjegraški okrajni zastop se je 3. t. m. izvolil sledeče: Načelnik Avgust Günther je Slovenec; iz veleposestva izvoljeni Jakob Pernath tudi Slovenec; iz industrije in mesta sta izvoljena Nemca Kiesewetter in inženir Pototschnig; iz kmečkih občin je izvoljen Slovenec Rolochnik, iz plenuma pa Ernst Gell in Ivan Pungerscheegg. Ta volitev je kompromisna. Na obeh straneh je bilo po 16 glasov. Za kompromis je posebno delal okr. komisar Zopfal.

š Pogumen orožnik je Franc Kotnik, postajevođa na Zid. mostu. V petek popoldne je od Savinji prala žena paznika v cementni tovarni, Tometa. Naenkrat jo zaslišijo ljudje klicati na pomoč. Videli so, kako je plavalo po vodi perilo za njim pa se borila z valovi perica. Nihče se ni upal skočiti v valove za njo. Pač ji je ponujal v rešitev dolgo vejo neki mesarski pomočnik, a veja se je zlomila. Le malo trenutkov še, in reva bi bila izginila v valovih. Tu pride mimo orožnik Kotnik, ki je ravno prihajal iz Trbovelj, kamor je nekoga zasledoval. Videč nevarnost, v kateri se je nahajala žena, vrže puško od sebe in plane v popolni cpravi v naraslo Savinjo. Z veliko težavo se mu je posrečilo rešiti žensko gotove smrti. V vodi je izgubil svojo uro. Tak orožnik zasluži pač vse priznanje.

š Grozna nesreča je zadela nesrečne Celjane. Nemški vojaki, ki so se borili v južni Afriki, se vračajo domov, a Celjanov ne bodo obiskali. To je pač hud udarec za Celjane, ki se se že tako veselili in hvalili s tem obiskom. Tega udarca ne ublaži niti razglednica (!), ki jo je dobil celjski prvak Jakob Rnegg od nemškega vojaštva iz Genove. V tej razglednici se Nemci opravičujejo, da Celjanov ne morejo obiskati, ker se vračajo po drugi poti domovs ter pošiljajo Celjanom tisočere „treudeutscher Heilgrüsse“.

Iz slovanskega sveta.

sl „Das deutsche Volksblatt“ — **ustavljen.** Hrvaška deželna vlada je zabranila, da bi nadalje izhajal v Zemunu list „Das deutsche Volksblatt“. List je zastopal na šovinističen način interese nemškega ljudstva po Slavoniji. Urednik Drechsler je odpetoval s svoje družine iz Zemuna.

sl Carica vdova Marija Feodorovna. Kakor poročajo iz Kodanija je ruska carica vdova Marija Feodorovna sklenila, da se za stalno naseli na Danskem. Carica kupi krasno vilo ob „danskim Rivierem“ na Oeresundu.

sl Jusuf Filipovič umrl. Umrl je v Sarajevu obč. svetovalec Jusuf Filipovič, izdajatelj mohamedanskega lista „Bošnjak“. Jusuf Filipovič je pred zavzetjem Sarajeva v Blašuju pozdravil fzm. Filipoviča v imenu sarajevskih meščanov.

sl Odlikovanje srbskega kneza. Knez Arsen brzojavlja kralju Petru, da ga je imenoval car Nikolaj za polkovnika in mu dovolil, da nosi do smrti uniforme svojega polka

sl Ruske zastave — rešene. Prejšnji poveljnik ruske vzhodne armade general Linjevič je naznanil carju, da so našli od petih v vojski pri Mukdenu izgubljenih razstav štiri. Posamezni častniki so namreč blago od droga odrezali in ga skrili pod obleko. Ostanke zastav so vzeli seboj tudi v vjetnostih, jih tam ves čas varno skrivali in jih zdaj pripeljali seboj v domovino. Za ta dejanja jim je car podelil razne redove.

sl Velika hrvaška pevska slavnost bo o Binkoštih v Zemunu povodom 10letnice hrvaškega pevskega društva „O d j e k a“ in posvete društvene zastave.

sl Rudarski pridelki na Hrvaškem. Po statističnih podatkih se je pridelalo na Hrvaškem in v Slavoniji l. 1908 za 21.589 K železne rude, za 523.793 K sirovega železa in za 1.288.675 K premoga. Delalo je 2095 delavcev.

sl Železniška zveza z Dalmacijo. Zadarski „Narodni list“ javlja o razgovoru grefa in ministra zunanjih poslov Goluchowskega o ekonomskem stanju Dalmacije. Goluchowski je rekel, da ni več sumnje, da bi ne dobila Dalmacija železnice in to ali preke Bosne, ali preke Like.

sl Car predsednik ruske dume. V Carskojem selu je izjavil car, da misli prvi seji ruske dume predsedovati sam.

sl Linevič v Peterburgu. Včeraj je dospel Linevič v Peterburg. Sprejet je bil precej mrzlo. Na kolodvoru ga je sprejel samo vojni minister kakor poročajo, vrši se proti njemu stroga preiskava. Stanoval bo pri svoji hčeri madami Otto.

Dnevne novice.

Vzdihovanje Nemcev o težki roki dr. Susteršiča. „Montags Revue“, katere razmerje do bivšega min. predsednika Körberja je znano, prinaša o veljavni reformi značilen članek, ki ga pripisuje dr. Körberju samemu. Najprej pravi članek, kako se Nemci že 40 let vedno in vedno umkajo, potem pa zagotavlja, da sta se dr. Derschatta in dr. Kramarč jedinila, da postaneta ministra v bodoči zbornici ter nadaljuje:

Jeli pač kedaj pridni dr. Steinwender, ko je ket mnogo obljubljaljoči nemški poslanec prišel v državni zbor, mislil na to, da utegneta biti v njegovi rojstni deželi na Koroškem izvoljena dva slovenska poslanca, je li takrat smatral za možno, da bo so sedna Kranjska izgubila vsako nemško zastopstvo. Gospodje v planinskih deželah se prenaivni in preveč željni portfeljev. Ko bodo položili Slovenci teške roko dr. Susteršičeve na jug in ondi Nemce tako trdno stiskali, kakor stiskajo Čehi Nemce na Češkem, Moravskem in v Sleziji že več desetletij, ko bo beljaški okraj, in morda celo Koroško doletela usoda južnih Tirolov, da bodo slovenizirana, kakor so bile italijanizirane južne Tirole, potem bodo nasledniki Steinwendrov in Derschattov drugače sodili.

Te nemške tožbe so silno pretirane, a vidi se iz njih, da Nemci ne vedo nič o kaki „predaji obmejnih Slovencev“ in da „težki roki dr. Susteršičevi“ pripisujejo, da so Slovenci vsaj toliko dosegli!

Protestne pole. Naj se protestne pole s podpisimi pošljejo vsaj do torka, 13. marca, na škofijski ordinarijat. Vsak gospod naj sam podpise sešteje in število na čelu prve pole ali na dopisu napiše. Do danes je podpise poslalo 93 župnij; podpisov je 63514

— Za poštarje na deželi. V tork se je mudilo pri generalnem poštnem ravnatelju sekcnemu šefu dr. Wagner pl. Jauregu zastopstvo državne zveze poštarjev na deželi ter zastopstva vseh kronovin. Konferenca je trajala dve uri in pol. Načelnik državne zveze poštar Puhlj je izražal željo, naj bi se poštni uradniki uvrstili v 4 najnižje razrede državnih uradnikov ter da bi se namestu novo vpeljane 5letne regulacijske dobe zopet vpeljala 3letna. Dr. Wagner je odgovarjal, da petletna regulacijska doba nikakor ne škoduje koristim poštarjev. K večjemu bi se zakasnilo za 2 leti povišanje pavšala, a še to se v posameznih slučajih izvrši eno leto prej. Izjavil je, da bo pri uradih, kjer se promet vedno zvišuje, izjemoma poprej dovolil regulacijo ter da je upati, da se ugodnejše razdele uradi I. razreda (po 25% na stopnjo), nadalje je upati, da bodo poštarji namestu dosedanega

gradualnega avancementsa dobivali starostne doklade, ako bodo to želeli. Aktivitetne doklade se jim bistveno zvišajo, namestu dobivanja dosedanjih krajevnih, le ako se postarji odreko vsem dohodkom svojih pavšalij. Da bi imeli enako plačo z uradniki, je za sedaj še nedosegljivo. Nato se je še razgovarjalo o pavšalijah za slugo, draginjskih dokladah, o enakosti vseh okrajev poštnega ravnateljstva glede višine uradnih pavšalij. Odposlanci so izjavili, da bodo te podatke pretresavali sami in na društvenih shodih ter sklepali v tem nadalje.

V Trstu je umrl gosp. Jakob Pelican.

Poročil se je v Legatu g. Ivo Lavrič z gospodično Ano Gerstenmayer.

Pri vojaškem naboru v Višnjigori je bilo dne 5. marca 46, dne 6. marca pa 20 mladeničev potrjenih.

Novomeška ženska podružnica Ciril-Methodove družbe ima svoj občni zbor v nedeljo, dne 11. marca ob 2. popoldne v Tučkovi gostilni. Clane vabi k obilni udeležbi odbor.

Iz Mokronoga se nam piše: Mokronoški trg ima posebno srečo govorilo se je celo o električni razsvetljavi, a nima niti požarne brambore. Pretečeni teden je sedanjí načelnik odstopil, društvo pa se je prostovoljno razšlo ter izročilo vse imetje županstvu. Ako nas torej zadene požarna nesreča, bomo v resnici imeli električno razsvetljavo. Upajmo, da županstvo ne bode držale roke navskriž!

Izgulbil se je neznanokam sin cerkovnika Košaka v Mati stari vasi pri Smarju. Star je 13 let. Zmanjkalo ga je v nedeljo popoldne. Od takrat dalje se ne ve o njem ničesar.

V konkurz je prišel T. Majer, ki je imel na Bon. Beli trgovino z mešanim blagom. Primanjkljaj je znašal 10.558 kron. Sodni dver mu je prisodil za kazen 14 dni ostrega zapora.

Novice iz Opatije. Mnogočasa je minilo, ko niste Slovenci nič posebnega čuli od obal Jadranskega morja, a naj bode sedaj nekaj novic, katere bodo gotovo vsaj one cenjene čitatelje „Slovenca“ zanimale, ki so se že nekoč sprehajali po Opatiji — na Slatini — Pretekli teden je tu na Slatini pogorela kavarna „Kafe Strand“; to je bil nekaj paviljon in jako čudovito je, da je ostalo še pol lesenega poslopja. — Lepo, krasno pomladno vreme privabilo je v Opatijo mnoge, mnoge tujcev; sedaj jih je 2600 v zadnjem tednu; a vseh dosedaj je bilo že 11.243. Zadnje dni se je mudil tu tudi tržaški namestnik ekscelence Hohentlohe; predsednik državnega zbora grof Vetter; deželni glavar iz Brna grof Feliks Vetter; pobočnik (adjutant) vojnega ministrstva F. Urban; deželni poslanec grog Hardegg; državni poslanec Dvořák; ekscelence baron Hornig, škof itd. ter jako mnogo ogrskih velikašev, med njimi ekscelence Kristóffy, notr. minister. Se vé, da je letos tudi izvanredno mnoge Rusov in Poljakov v Opatiji ter gostov iz Nemčije in Rumunije. Sedaj se bodo posestniki vil nekoliko pomirili, ko so zopet prileteli lastavice iz mrzlih krajev in pričeli slavčki peti in črni kosi z rumenimi kljuni klepetati. — V nedelje, dne 11. t. m. obhaja gospod profesor dr. J. Glax, predsednik tukajšnjega letovišča 60 letnice svojega rojstva. V to svrhu se delajo velike priprave: vsa društva mu priredijo pedeknico in bakljajo že predvečer, to je v soboto, a v nedeljo je velik banket in izročitev krasne vezane spomin-ske knjige, katero so spisali — žalibog — samo tuji zdravniki. Knjiga obsega 14 poglavij, uvod in živitopis g. Glaxa ter je bila tiskana v Opatiji, v kraju, za katerega je predstojnik profesor Glax brez ozira na stranke, toliko storil. Vso čast pa moramo izreči pri tem književnem delu neumornemu poslovodju tiskarne in knjigovezu — oba sta Slovenca — katera sta pokazala, kaj umeta in izvršiti zamoreta. — Neve se še pride li kraljeva rodbina rumunska; brž ko ne nas letošnja sezija v marsikom presentu.

Nesreča pri Senožecah. Iz Senožec, 7. marca. V ponedeljek, 5. t. m. pripetila se je v Gabrčah pri Senožecah grozna nesreča. Kakor večkrat, šlo je tudi ta dan več voznikov iz Senožec po premog na divaško postajo za tuk. pivovarno. Bili so sicer sami resni kmetski možje, ali slučaj je hotel, da se se že v Divači opili. Iz Divače nazaj grede pristavili so se tudi v Gabrčah v gostilni pri „Cebelarčku“ in tudi pri njemu nekaj vina pili. Naposled so eden za drugim naprej pognali, le pivovarniški blapec Janez Zetko se je še nekoliko pristavil, naposled pa z vse naglico in s težkim vozom, vprežen s par konji zdiral za ostalimi, hotel jih prehiteti. Toda že pri prvem vozu podere voznika, to je posestnika Andreja Sturm tako, da sta ga že konja grozno pobila, potem pa ko je prišel med oba voza, sta ga še voza in koleca popolnoma zmečkala. Moža so dvignili pričujoči, ter ga nesli v 1/4 ure oddaljene Senožece.

Poklicana zdravnika gg. dr. Pera in dr. Gregorič sta mu podelila svojo pomoč ter konstatovale, da je 6 reber zlomljenih in vsa notranjost poškodovana, ter da je malo nade, da bi ozdravel. In res, danes je mož po 36 urnih hudih mukah umrl v 61. letu, zapustivši ženo, 5 hčera in 1 sina.

Umrla je v Senožecah gospa Teresija Suša roj. Delak v 67. letu svoje starosti. Bila je blaga žena. N. p. v m.

Kamniški župan dr. Kraut je v občinski seji dne 5. t. m. pokazal, da mu je liberalizem čez vse, blagor mesta pa postranska stvar. Ko je videl, da so odborniki Slovenske Ljudske Stranke v večini, ni pustil, da bi se glasovalo o njihovem predlogu glede protesta proti reformi zakona; zato se ti vstali in skupno odšli. — Kakor slišimo, izstopili so gg. odborniki Slovenske Ljudske Stranke iz vseh odsekov, kar je naravno in edino prav v tako krivičnih razmerah. Koroska se gotovo ne žalosti, da se je iznebila takega rojaka.

Imenovanje. Viši carinski oficijal Viktor Nanut je imenovan carinskim višjim kontrolorjem v področju tržaškega finančnega ravnateljstva.

Svetovno sredstvo Fekelinus! V našem današnjem inseratnem delu opozarjamo na novo doslej nedosežno čistilno sredstvo.

V vrelo vodo je padla v Plošču 4 letna Marija Visentini. Otrok je takoj izdihnil.

Ker jo je hotel popihati v Ameriko, ne da bi preje služil cesarja, je bil v Gorici obsojen na enomesečno ječo Ivan Sodja, doma iz Sela pri Cernomlju. Sodja je bil zaradi tega prestopka letos že v Ljubljani obsojen.

Volilni oklic je izdala za prihodnje tržaške občanske volitve nova stranka, ki si je nadela ime: „Tržaška ljudska stranka.“ Zahteva splošno volilno pravico, ki naj preosnuje ves občinski svet.

Oče ustrelil svojo hčer. V vasi Bodjani, okraj Daruvar, kmet Lazo Kneževič ko je šel spat, ni opazil, da njegove hčere še ni doma. Po noči čuje lajanje psa. Kneževič je mislil, da so vlomili tatovi, zagrabil puško in ko sliši, da se odpirajo vrata, zakliče, kdo je. Ni dobil odgovora. Nakrat ustrelil v osebo, ki je stala pri vratih. Na svojo žalost je kmalu opazil, da je ustrelil svojo hčer.

Iz Zatičine se poroča: Umrl je te dni v naši županiji vrl posestnik Jožef Podobnik. — V Gradcu je umrla za pljučnico gđ. Marija Walter. Pokejnica je živela okrog 30 let v Zatičini. Rodom je bila Nemka iz Moravske. V Zatičini je podučevala dolgo vrsto let mladine v nemškem jeziku. Mnoge gospej in gospodov, ki so danes raztreseni po raznih krajih se hodili k njej v šolo. Bila je jako blaga in plemenita. Nekaj časa je živela v ljubljanskem jezefinšču in se potem preselila k svojemu bratu v Gradec. Naj počiva v miru!

Pobegnil je od vojakov lovec iz tržaške posadke, Miha Matjašič. Sel je v Motevnu v Istri, nastanil se pri nekem sorodniku, mu ukradel uro, polne perila in obleke, vsega vkup 400 kron vrednosti in mu zapustil v spomin c. kr. levsko uniformo z bajonetom vred. Potem jo je popihal bogsivedikam.

Divja mačka na Krasu. V Kobljeglavi se je klatila dalje časa okoli divja mačka, ki je pobrala mnogim vse kokoši. Naposled jo je ustrelil tamošnji lovec g. A. Ostrovška.

Iščite ob pravem času zdravniške pomoči. Mavsar Ivani z Loga pričela je otekati noga. Ker si ni posiskala takoj pomoči, slabšala se ji je noga tako, da so ji v bolnici morali pod kolonom nogo odrezati.

Ponesrečeni sprevodnik. Pri postaji Herpetje je železniški sprevodnik drž. železnice Josip Polc padel z vlaka in si zlomil roko.

Pomiloščena kaznjenoa. V jetnišnici v Gradišču ob Soči sta bila 4. marca pomiloščena Avgust Cernigoj, kaznovan radi zločina ubeja na tri leta težke ječe. Odpuščeno mu je 3 mesece in Bogomir Boskovič, kaznovan radi zločin. poskušenege umora na lastni ženi, obsojen na 5letno težko ječo. Sojen je bil ta pred ljubljanskem porot. sodišču l. 1901, ker je večkrat ustrelil na lastno zakonsko ženo radi njene nezvestobe. Cernigoj je v družbi svojih bratov radi prepira v krčmi nasprotnika napal in s kolom pobil.

Književnost in umetnost.

* **Koncert gojencev »Glasbene Matice«.** V nedeljo, dne 11. marca t. l., ob polu 8 uri zvečer, bo v zgornji veliki dvorani „Narodnega doma“ koncert gojencev glasbene šole. Spored: 1. L. van Beethoven: Sonata za klavir, op. 13. (Sonate pathétique.) Na klavir svira g. Rudolf Bajde. (Sola g. Fr. Gerbič.) 2. H. Leonard: Andante

i allegro iz koncerta za gosli. Svira g. Mirko Dežela. (Sola g. J. Vedrala.) 3. a) A. Lortzing: Arija Marije iz opere „Wormski orožar“; b) I. Strauss: Arieta iz spevoigre „Netopir“. Poje gđ. Erna Povše. (Sola g. M. Hubada.) 4. Dr. A. Dveřák iz op. 85. „Poetické nálady“: a) Žal spomin, b) Kmetska balada. Na klavir svira g. Niko Stritof. (Sola g. J. Procházka.) 5. G. Goltermann iz op. 99. a) „Iz starih časov“, b) Prikolovratu. Na violončelo svira g. Anton Trost. (Sola g. J. Krausa.) 6. a) J. Verdi: Arija Violete iz opere „Traviata“; b) A. Lajovic: „Kaj bi te gledal“; c) dr. G. Krek: „Tam zunaj je sneg“. Pesmi. Poje gđ. Erna Povše. (Sola g. M. Hubada.) 7. Ch. de Beriot: Koncert za gosli št. 9. Allegro maestoso - Adagio - Allegretto moderato (Ronde) Svira g. Niko Stritof. (Sola g. J. Vedrala.) 8. C. M. Weber: Ron-do (Perpetuum mobile) iz sonate op. 24. Na klavir g. Anton Trost. (Sola gosp. J. Procházka) — Začetek točno ob pol osmih. — Vstop prost na sedeže in stojišča. — Nekateri rezervirani sedeži se dobivajo po 1 K, da se njih posluži ono občinstvo, ki hoče v pokritje stroškov kajzrtvovati. Dobivajo se v trgovini g. J. Lozarja na Mestnem trgu in na večer koncerta pri blagajni. Spored koncerta se dobi istotam brezplačno.

Ljubljanske novice.

Ij Umrl je danes ob pol 3. uri popoldne v dež bolnici pekovski mojster in hišni posestnik g. Ivan Bizjak. Naj počiva v miru!

Ij Prometno nadzorstvo juž. železnice v Trstu je sklenilo, da ako bi osobe hotele zopet početi s pasivnim odporem, vse delavce takej odpusti, uradnike in druge nastavlence bi pa discipliniralo.

Ij Slovenska matica ima odborovo sejo v Ljubljani, v četrtek, dne 15. sušca t. l. o petih popoldne v društveni pisarni.

Ij Sleparski agent prijel. — Kakor smo včeraj poročali, je prišla mestna policija nekega pustolovca, ki je ogoljufal pod pretežo, da bode izposloval posojila, več strank za znatne svote. Navedenec je preganjen od graškega sodišča in se piše Jožef Jung, je rojen 1871 l. v Gradcu in pristojen v Pečkerek na Ogerskem. Jung je videti jako inteligenčen in ima jako prikupljiv nastop. Oddali so ga c. kr. deželnemu sodišču v preiskovalni zapor, odkoder bode pozneje eskortiran v Gradec.

Ij Umrlji so: Franja Brezovar, mestna uboga 79 let; Ivan Fajgelj, krojaški pomočnik 41 let; Uršula Peterlin, mizarjeva vdova 70 let; Marija Selan, kurjačeva žena 37 let.

Ij Repertoar slovenskega gledališča. Iz pisarne „Dramat. društva“: Danes se igra prvič izvorna drama E. Kristana „Ljubislava“, ki se v soboto ponavlja. — V torek tretjič opereta „Don Cezar.“ — V petek dve dramski noviteti: Milana Begovića „Venus victrix“ in Turgenjeva „Tuji kruh“. — V nedeljo prvič nova velika opera Puccinijeva „Toska“ kot častni večer primadone gospe Marije Skalove.

Ij Svarite otroke! Marsikomu je znan v Ljubljani 27letni postopač Ivan Tabornik, ki je že od svojega rojstva epileptičen. Isti je hud žganjar in nekoliko slaboumen. Otroci, ki hodijo v šole in iz šole, mu radi nagajajo, vsled česar ta drvi za njimi in kogar dohiti, je tepen. Tako so mu otroci nagajali tudi včeraj. Ta je dobil neke vile in tekel za dvema deklicama, kateri je dohitel na Kongresnem trgu. Mimo je pripeljala neka pestunja voziček z otrokom. Tabornik pa, misleč udariti deklico z vilami čez voziček, je udaril po vozu in razbil pri njem streho. Otroku se k sreči ni ničesar pripetilo. — Torej, starši, svarite svoje otroke, naj puste take in enake ljudi na ulici v miru, ker bi se lahko pripetila velika nesreča. Tabornika so oddali na opazovalni oddelek.

Ij »Gospod, mojo uro nazaj«. Danes dopoldne sta naletela na Zaloški cesti dva policijska detektiva na nekega paglavca, ki je prodajal nekemu kmetu srebrno žepno uro. Ker se jima je zdela stvar sumljiva sta pristopila in pričela tudi za uro barantati. Kmetič je dal svojo uro detektivu v roko, češ, da gre njegova prav, fantova pa ne. V istem hipu je paglavec stekel, detektiva za njim, kmetič pa za vsemi tremi, kliče jim: „Gospod, mojo uro nazaj!“ Dobil jo je šele, ko sta detektiva paglavca vjela in ko jo je imel, je vzdihnil: „Hvala Bogu, da imam le uro, saj sem vedel, da je to lump.“ Fant pravi, da je uro našel, kar pa najbrže ne bode resnica.

Razne stvari. Najnovejše.

Zaupnico grofu Sternbergu je baje podpisalo v kraljevoga-

škem volivnem okraju od 12.000 volivcev 10.000 Tako poročajo listi.

Pred električnim voz se je vrgla v Budimpešti neka žena z dvema otrokoma vred. Voz so takoj ustavili, a žena in eden otrok sta bila že usmrčena. Drugi otrok ni poškodovan. Vzrok je bilo menda pomanjkanje.

Umor očeta. Iz Velikega Varadina javljajo, da so našli v Dobrestu v gozdu obešenega ekonomo Tripa. Dokazale se je, da ga je zadavil doma lastni sin, pričemur mu je pomagala mati in sestra. Truplo so morilci stlačili v vrečo, odnesli v gozd in tam obesili.

Telefonska in brzojavna poročila.

Jesenice, 8. marca. Danes voli III. razred. Ob pol 3. uri popoldne naših 177 glasov, nasprotnih 90. Pred nečjo volitve ne bodo končane.

Dunaj, 8. marca. „Neue Freie Presse“ poroča, da je vlada pripravljena dati nemškemu Kočevarjem en mandat.

Dunaj, 8. marca. Danes se je v državnem zboru nadaljevala debata o volivni reformi. Krščanski socialci Weiskirchner je izjavljal, da so kršč. socialci odločno za splošno, enako, tajno in direktno volivno pravico in se bode energično zavzeli za pravično izpeljavo volivne reforme, ki je nujna potreba Avstrije. Zahteval je pogoj bivanja v enem kraju, vel. dožlnost in pravičnejši ozir na Nižjo Avstrijo in Dunaj. Poljak grof Dzieduszycski je izjavljal, da vladna predloga predstavlja Nemcemet inferiorne in da bi si vsak Nemec sam sebi izreknel zaničevanje, kadar bi za tako volivno reformo glasoval. Zahteval je tudi pravičnejšo ureditev okrajev v Sleziiji. Zahteval je, da se v volivno reformo izpremeni tudi ustava v avtonomnem smislu. Mladočeh Kafftan je v svojem govoru zahteval dva češka mandata za Nižjo Avstrijo. Nato je govoril češki poslanec za Moravsko Koudela.

Dunaj, 8. marca. Danes so Rumuni interperirali v drž. zboru radi dogodkov v Makedoniji. Vprašujejo ali hoče vlada storiti vse, da se izvede dogovor v Mürzštegu da nastane ondi mir in ako hoče varovati integriteto Rumunov v Makedoniji. Poslanec Robič je interperiral vodjo justičnega ministrstva radi jezikovnih zadev pri zemljeknjižnem uradu okrajnega sodišča v Mariboru.

Dunaj, 8. marca. Cesar je danes po zapriseženju novih ogrskih ministrov sprejel Fejervaryja, ki mu je poročal o položaju na Ogrskem.

Dunaj, 8. marca. Danes je bila cesarjeva nečakinja kneginja Elizabeta Windischgrätz v tukajšnjem senatoriju Löw operirana na akutnem slepem črevesu. Operacija se je normalno izpeljala in se je v vsakem oziru posrečila. Bolnica se dobro počuti ter je upanje, da se bo zdravljenje normalno razvijalo. Po operaciji se je cesar pripeljal v sanatorij osebno se informirati o stanju svoje nečakinje.

Dunaj, 8. marca. Voznikova soproga, ki je svojega otroka tako mučila, da je otrok umrl, je bila radi uboja obsojena na 4 leta ječe.

Lvov, 8. marca. Predavanja na tukajšnji univerzi so se zopet pričela.

Gradec, 8. marca. Za predsednika nadsodišča v Gradcu bo imenovan dvorni svetnik v justičnem ministrstvu R. pl. Pietreich.

Berolin, 8. marca. V gdanskem brzovlaklu je bil član gosposke zbornice baron Kitzewitz nevarno ranjen s petimi revolver-skimi strelji. Napadalec ni mogel izvršiti nameravanega ropa, ker je vsled izprežene naprave za pomoč vlak počasneje vozil. Napadalec je skočil iz vlaka in izginil v bližnjem gozdu.

Peterburg, 8. marca. V hiši nekega lekarnarja je najdenih 120 peklenjskih strojev. Policija je na sledu razsežne zarote; aretovanjih je že več oseb.

Odesa, 8. marca. V orožniški vojašnici so bile najdene danes dve bombi.

San Sebastiano, 8. marca. Kneginja Eva, nevesta španskega kralja je včeraj prestopila h katoliški veri.

Pariz, 8. marca. Poraz Rouvierjeve vlade v zbornici zaradi proticerkvene politike je naredil velikanski vtisk na pre-

bivalstvo in na politične kroge. Rouvier je takoj podal ostavko z vsem kabinetem, ki je je Fallières sprejel. Ker je večina bila sestavljena iz radikalcev, socialistov, zmernih republikancev, konservativcev, nacionalistov, je težko ugibati o prihodnji vladi. Morda nastopi Millerand ali Poincaré.

Pariz, 8. marca. Ministri so imeli posvetovanje. Soglasno so izrekli prepričanje, da je bil vzrok padca ministrstva cerkvena inventura. — Nadaljna inventura je do sestave novega ministrstva ustavljena. Glavni stebri novega ministrstva bodo Barton, Millerand, Dupui. Rouvier ostane skoro gotovo zunanji minister. Zunanja politika Francije se ne izpremeni.

Pariz, 8. marca. Konservativni listi pišejo, da je vzrok padca ministrstva ločitev cerkve od države, kar povzroča meščansko vojsko, in bo povročilo še padeč marsikatero ministrstvo in morda tudi padeč republike.

Katoliška Tiskarna

prilagočena raznovrstna vizitnice

Borzna poročila.

Ljubljanska Kreditna banka v Ljubljani.

Uradni kurzi dunajske borze 7. marca 1906		
Založbeni papirji	Denar	Blago
4% majeva renta	99 85	100 05
4% srebrna renta	99 80	100 —
4% avstrijska kronna renta	99 95	100 15
4% zлата renta	117 95	118 15
4% ogrska kronna	95 05	95 25
4% zлата	113 —	113 20
4% posojilo dežele Kranjske	99 50	101 —
4% posojila mesta Spljet	100 65	101 65
4% Zader	100 —	100 —
4% bosn.-herc. žel. pos. 1902	100 45	101 40
4% češka dež. banka k. o.	100 —	100 20
4% z. o.	100 15	100 25
4% zast. pisma gal. d. hip. b.	100 35	101 35
4% pešt. kom. k. o. z 10% pr.	106 40	107 40
4% zast. pisma Innerst. hr.	100 50	101 50
4% ogr. cen. dež. hr.	100 —	100 10
4% hip. banke	100 —	100 50
4% obl. ogr. lokalnih žel. d. dr.	99 50	100 50
4% obl. češke ind. banke	100 50	101 50
4% prior. Trst-Poreč lok.	99 90	100 —
4% prior. dol. žel.	99 50	100 —
3% juž. žel. kup. 1/1, 1/2	316 50	318 50
4% avstr. pos. za žel. p. o.	100 80	101 80
Srečke.		
Srečke od l. 1860 1/2	195 25	197 25
1864	287 25	289 25
tizske	187 40	189 40
zem. kreditne I. emisije	283 —	299 —
II.	29 —	301 —
ogr. hip. banke	262 —	270 20
srbske a frs. 100 —	100 —	107 50
turske	149 90	150 90
Basilika srečke	24 —	26 —
Kreditne	473 —	482 —
Inomoške	78 —	84 —
Krakovske	91 —	99 —
Ljubljanske	69 —	65 —
Avstr. rud. križa	60 75	52 75
Ogr.	32 —	34 —
Rudolfove	57 —	61 —
Salcburške	71 —	77 —
Dunajske kom.	528 —	535 —
Delnice.		
Južne železnice	125 50	126 50
Državne železnice	674 50	675 50
Avstr. ogrske bančne delnice	1636 50	1642 50
Avstr. kreditne banke	670 —	671 —
Ogrske	792 —	793 —
Zivnostenske	24 50	246 50
Premogokop v Mostu (Brüx)	658 —	660 —
Alpinske montan	537 75	538 75
Praške žel. ind. družbe	2635 —	2645 —
Rima-Murányi	537 —	538 —
Trbovljske premog. družbe	270 —	273 —
Avstr. orožne tovr. družbe	558 —	564 —
Češke sladkorne družbe	156 —	156 —
Valute.		
C. kr. cekin	11 35	11 39
20 franki	19 10	19 13
20 marke	23 50	23 55
Severceigns	23 96	24 04
Marke	117 45	117 65
Laški bankovci	95 65	95 90
Rublji	251 —	251 75
Dolarji	4 84	5 —

Najslavnejše medic. avtoritete uporabljajo Rogaški Styria-vrelec pri kron. katarjih v grlu in bronhijih

Meteorološko poročilo.

Višina n. morjem 306 2 m, srednji zračni tlak 736 0 mm

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celsiusu	Vetrovi	Nebo	Padavine v milim. v dan
7	9 zveč.	745 4	7 5	sl. jug	jasno	0 0
8	7. zjutr.	744 0	- 1 5	brezvetr.	megla	
	2. pop.	740 8	12 2	muč. jzah	jasno	

Srednja večerajanja temp. 7 6°, norm. 2 2°

Vsem, ki se čutiljo utrujene in bedne,

ali so nervozni in brez energije, da „Sanatogen“ nov življenski pogum in novo moč. Sijajno potrilo nad 3000 profesorjev in zdravnikov. Dobiva se v lekarnah in drožerijah. Brošure razpošilja franco in zastoj Bauer & Co., Berlin S. W. 48 in glavno zastopstvo C. Brady, Dunaj I.

461 4—1

Zahvala.

Za mnogobrojne dokaze upravljalnega sočutja, ki se nam je iskreno kazovalo za časa težke bolezni in smrti nepozabnega soproga, oz očeta, brata in svaka, gospoda

Janeza Zibelnik

posestnika na Belici in občinskega svetovaleca občine Polhov gradec,

izrekam v svojem, svojih otrok in vseh sorodnikov imenu najtoplejše zahvalo. — Posebno se zahvaljujem g. župniku Josipu Laznik za duhovno tolažbo med pokojnikovo boleznijo, slavnima obč. odboru in prostovoljnemu gasilnemu društvu za krasna venca in korporativno udeležbo pri pogrebu, velec. rodbini Zalaznikov s Pristave za poklonjeni krasni venec, ggosp. pevcem za ganljivi nagrobnički, kakor tudi vsem, ki so od blizu in daleč prihiteli izkazati ljubljenski pokojniku zadnjo čast. Vsem in vsakemu posebej bodi najtoplejša zahvala s prošnjo, da ohranite nepozabnega nam pokojnika v blagem spominu.

Na Belici, 4. marca 1906.

508 **Marija Zibelnik.**

Franc Šega

sprevodnik južne železnice v pokojni imejitelj srebrnega zaslužnega križca in častne kolajne za štiridesetletno zvesto službovanje

danes ob polnoči po dolgi bolezni v 74. letu svoje dobe nagloma izdihnil svojo blago dušo. 511

Pogreb dragega pokojnika bo v četrtek, dač 8. marca t. l. ob 5. uri popoldne iz hiše žalosti Križevniške ulice 2, na pokopališče k sv. Krištofu. Sv. maše z adušnice brale se bodo v raznih cerkvah.

Nepozabnega rajnika priporočamo v pobožno molitev in blag spomin.

Ljubljana, 7. marca 1906.

Helena Šega roj. **Belič** soproga; **Marija, Tekla, Frančiška** c. kr. postarica, hčere; **Franc** tiskar, **Ivan** učitelj, **Ignac** inženir in načelnik kurilnice v Bruku ob Muri, **Rudolf** stud. iur., sinovi; **Ana Šega** omož. **Filip** sestra; **Pavla Wrba** omož. **Šega, Ivan** Arko omož. **Šega, snabi; Boris, Božena, Nada** vnuk, vnukinji.

Minka, enkrat za vselej ti danes povem, Ako hočeš ostati, čuj me, kar zapovem, Kupuj testenine, ki meni diše, A to so ljubljanske, zapomni si že. Reci trgovcu, naj ti družih ne vsiljuje On dal ti bo, kar se v Ljubljani izdeljuje, No, če ne bi imel ljubljansko blago Izrazi mu željo in preskrbel ti je bo.

278 10—5 **Gospodinja.**

V večjem trgu na Spod. Stajerskem se zaradi bolehnosti posestnika **takoj proda dobro obiskana** 460 10—1

večja gostilna

katera je v celem okraju na najboljšem glasu in vsakemu lahko dokaže, da se izvrstno obrestuje. Kje, pove upravništvo.

Kuharica

ki je tudi vajena v gospodinjstvu, se takoj sprejme.

Ponudbe na upravništvo. 506 3—1

Na javni dražbi se bo 14. marca ob 9. uri dopoldne v Zagradcu, županstvo Slivnica pri Grosupljem prodajalo

posestvo

Jožefa Seidla obstoječe iz hiše, njiv travnikov in gozda. — Dražbeni pogoji se izvedo pri dražbi. 513 4—1

Za vodstvo

trgovine kolonialnega blaga se sprejme takoj izurjena, trgovsko izobražena moč zmožna hrvaščine in nemščine ter položiti kavčijo. Oziralo se bo le na prvo moč in primarreferenco. Natančne ponudbe v obeh jezikih s prepisi spričeval in sliko na „Annoncen-Expedition“ M. Dukes Nachfolger, Wien I., pod št. 11. D. 53978“.

510 1—1

Polenovka

sveža in dobro namočena 439 3—3 se dobi v trgovini

Valentina Sitarja.

Išče se poslovodja

na deželi za trgovino z mešanim blagom, večš slovenščine in nemščine, z mesečno plačo 100 kron event. prostim stanovanjem. 498 4—3 Več pové upravništvo tega lista.

Panorama Kosmorama

v Ljubljani Dvorni trg šte. 3, pod „Narodno kavarno“.

512

Od nedelje 4. marca do vštete sobote 10. marca 1906:

Dežela in ljudstvo južameriške ljudovlade Paraguai.

? Jekelinus ?

je naj-boljše
je naj-cenejše
je pač-edino

racionalno suho čistilo sedanjosti!

ne samo za vse kovine, marveč tudi za lesno in usnjato pohištvo, oljnate slike, igralne karte, marmornate plošče itd. itd.

Zahtevajte za 12 vinarjev povsod „Jekelinus“. 509 12—1

Osrednja prodaja: Josip Zug, Dunaj II/3, Ober-Donaustrasse 101.

Zaloga v Ljubljani: Henrik Kenda, I. Korenčan, Anton Krisper, Vaso Petričič, Viktor Schiffer.

Išče se deklica poštenih starišev kot učenka trgovine

z mešanim blagom, večša slovenskega jezika in pisave, posebno pa računstva, v starosti od 15—16 let. 459 4—4

Velika eksportna tvrdka.

Ljubljana Dunajska cesta št. 12

Franc Keber

urar in trgovec z zlatino in srebrnino

priloga slavn. občinstvu svojo veliko zalogo ur, verižic, prstanov i. t. d. po najnižjih cenah. 286 10—7

Št. 109, srebrna cil. rem. ura v kamnih tekoča . . . . . gld. 3 75
137, srebrna anker rem ura s tremi močn. pokrovi 5 90
155, srebrna cil. rem. ženska ura, močno kolesje 4 50

Zahtevajte veliki in najnovejši cenik, ki ga razpošljem brezplačno.

„Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani“

3291 82 Podružnica v CELOVCU. Kupuje in prodaja vse vrste rent, zastavnih pisem, prioritet, komunalnih obilgacij, srečk, delnic, valut, novcev in deviz. Promese izdaja k vsakemu žrebanju.

Akcijski kapital K 2.000.000.— Rezervni zaklad K 200.000.—

Zamenjava in ekskomptuje izrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapale kupone. Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavčije.

Daje predjume na vrednostne papirje. Zavaruje srečke proti kurzni izgubi.

Podružnica v SPLJETU. Denarne vloge sprejema v tekočem računu ali na vložne knjižice proti ugodnim obrestim. Vloženi denar obrestuje od dne vloge do dne vzdiga. Promet s čeki in nakaznicami.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Dr. Ignacij Žitnik. Tisk „Katoliške tiskarne“ v Ljubljani.